

# UNIVERSUL LITERAR DE PAȘTI

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 150 lei în străinătate pe un an 300 lei



**Christos a înviat !**





# Cristos a înviat!...

de LEONTIN ILIESCU

Datina ne cheamă la credință odată cu sunetul clopotelor. Clopotele ne-au păzit în zilele grele, de păsările prevestite de Apocalips, plâsmuite de oameni...

Datina ne îndreaptă spre Iisus, de și sufletul ar trebui să ne cheme la El...

Sufletul ne e însă prea încătușat în temnița vrajbei și de-aceia greu ne este ca să-l desrobăm.

Cel puțin, în noaptea luminată a Invierii, omul cel rău, cel ce caută pricină pruncului și ca lupul din fabulă, pretinde că mielul i a turburat apa, să coboare o clipă în sufletul său, în aceia ce i-a mai rămas drept suflet, și, coborând acolo, să se cerceteze cu luare aminte, iar, dacă se va găsi pe sine în păcat, să-și spele cu lacrimi nesocotința, ca să fie iertat.

Iertat va fi atunci și de Dumnezeu și de oameni, căci aceasta va însemna că Iisus n'a bătut zadarnic la ușa sufletului său.

Se va simți ca după o rugăciune, roștită cu suflet curat, sau ca în fața nărețiilor firii, când le privești de pe piscuri...

Păcatele lui de-abia le va zări de sus, din înălțimea sufletească până la care se va fi ridicat...

Iar omul cel bun, în noaptea luminată a Invierii, când, prin miriadele de ferestre de sus, Iisus contemplantă miriadele de suflete din infinit, să cugete cât mai mult și mai adânc la îndreptarea celor ce nu sunt ca el...

E cea mai frumoasă rugăciune de Sărbători, lamură cerească din suflet pământesc...

Dacă toți oamenii s'ar gândi în acest chip, nu s'ar mai măcina de-ășurda unii pe alții, ci ar afla și ei că au pe lume de făcut lucruri mai bune decât aceia ce fac...

Frăția sufletelor e mai rodnică în fapte bune și generoasă decât vrajba și desbinarea lor.

Când se duce lumea la biserică, n'o face pentru decor, n'ar trebui s'o facă pentru că și ceilalți o fac, ci s'ar duce spre primirea sufletului cu daruri ce fac miliardari din oamenii cei mai săraci.

Și, adevăr grăiesc vouă, mai bogați vor pleca de pe lumea aceasta, cei ce vor stăpâni astfel de daruri, pe când ceilalți vor pleca foarte săraci, nepuțând să ducă cu ei nimic din ce au agonisit ca bunuri pământești.

Ni s'au dat talanții ca să-i sporim, iar nu să-i îngropăm în pământ lată ce vă spune în ceasul de acum sufletul meu slobod ca pasărea din pădure.

B'ne ar fi ca vorba mea să se împrăștie undeva ca bobul de grâu și acolo să ncoltească, să dea spice bogate și rod din belșug. Ar însemna că rugăciunea mea a fost auzită și că Iisus n'a bătut degeaba la ușa sufletului său.

Eu îi voi striga, cu inimă bună, atunci:

*Cristos a înviat!*

Iar el îmi va răspunde cu aceeași lamură de suflet:

*Adevărat a înviat!*



## Veniți la viață

O, exilații la orașe cu orizonturi mici și reci  
Ce suferinți ascunse boate nevînde câte'n veci de veci,  
Veniți! Natura vă îmbie pe toți la sânul ei divin  
Să lecuiaască al vostru suflet străin și de otravă plin.  
Veniți la țară'n templul păcii, în liniștea înălțătoare  
Să ascultați străbuna doină soplită ntr'un apus de soare --  
Și să priviți întinse holde și să uitați sub sfântul cer  
Orașele ce vă robiră, — cetățile cu porți de fier...  
Ce strămtă s' zidurile goale! Sus, sus pe-a munților creste  
Înțelegând natura-mamă, legați fiind de-a ei poveste --  
Gândirea se înobilează sburdând din zări în zări albastre  
Și Pronia își varsă harul pe clipa existenței noastre...  
Veniți să rătăciți prin crânguri și să cântăm cântare nouă  
Acelui ce cu primăvară ne uscă-a lacrimilor rouă,  
Acelui ce din lumi departe, plutind pe razele de soare  
Reînnoarecți cântărești n' luncă și stolurile de cocoare --  
Și face — izvoarele să cânte, redeste plînd în noi simț rea  
Ca să cântăm vînzul vînzului... revărsare peste tot iubirea  
Sărmani băltași! lăsați orașul, din cer potop de rază plouă  
Veniți, veniți în templul păcii să înțonăm cântare nouă!

B. Hortopan

## Plastica Anului 1924—1925

Chiar dacă de aci înainte ar mai expune vre-un artist întârziat, anul plastic 1924—1925 se poate considera încheiat și ca atare o privire generală asupra lui socotim că și-ar avea rostul de pe acum.

De aci înainte oricât s'ar insista asupra artelor frumoase de la noi, de p'șos nu va fi, într-o cât această insistență coincide perfect cu data începuturilor avânturilor noastre în această direcție. Cine nu vede, cine nu simte, că arta noastră s'a emancipat de 2-3 ani încoace de fașa în care a stat atîta vreme! De unde până deunăzi nu se putea pretinde de la noi o manifestare în domeniul artelor frumoase care să stea alături cu o altă din țările ce au un trecut sub raportul acesta, astăzi putem primi fără teamă să figurăm printre cele mai pretențioase din manifestările acestea streine.

Anul acesta în deosebi, opera expusă a fost superioară sub toate raporturile tuturilor operelor prezentate până acum, cu rezerva bine înțeles a operej iesite din școala aceia descreeată pretinsă modernistă, azilul tuturilor nechemășilor și a ratatilor cari crezând că rîd de public, își bat în realitate joc de bruma de credit restrîns ce vor mai fi avînd, dacă au avut o vre-o dată și pe aceasta.

În cursul anului au fost câteva expoziții colective ca de pildă: aceea de la Ateneu a femeilor-pictori și sculptori, închisă deunăzi; a *Tinerimii* de la Căminul Artelor, care a înflorit și ea de curînd porțile; a „Cercului artistic” de la Sindicatul artiștilor din str. Corăbiei, care încă mai rămîne deschisă și în sfîrșit Salonul oficial de la Ateneu care în afară de oasîcii ce expun, e mai prejos decît toate cele de până acum din cauza prezenței din cale afară abundente a reprezentărilor șecalei nenorocite a bolșevismului în artă.

Despre prima expoziție a femeilor pictori și sculptori noi am vorbit la timp și vă aduceți aminte că n'am prea distins mare lucru: din vre-o 19 expozante, doar 6. Pe *Tinerimea* n'am văzut o decît spre sfîrșit; avea lucrări bune, unele remarcabile, însă din cauza unei desăvîrșite lipse de reclamă, ea n'a înregistrat succesul la care avea drept. Mult mai fereșit a fost Cercul artistic a cărui expoziție încă s'a prezentat așa de bine, a avut în același timp și satisfacția unui rezultat moral și material neașteptat pe care de altfel l'a meritat pentru fericita inspirație ce a avut de a selecționa lucrările prezentate, o selecțiune colegială, dar dreaptă și pricepută.

În sfârșit *Salonul oficial* care din cauza curentului nefast inspirat de directorului artelor din ministerul cu același nume s'a prezentat anul acesta ca nici odată mediocru.

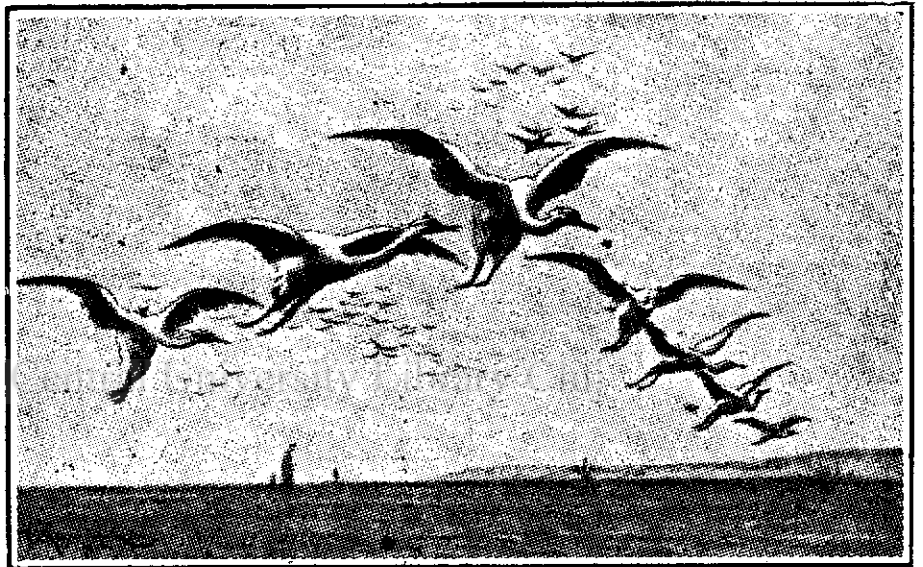
Dar în afară de aceste expoziții colective, artiștii noștri au expus și individual și printre aceștia publicul cunoscător și amator a avut prilejul să admire și să guse câteva expoziții cari într'adevăr au fost ca nici odată reușite. Singura excepțiune au făcut-o cultivatorii modernismului exagerat cu școli cari mai de cari mai bizare și mai neînțelese și nenorocirea cea mare pentru ei a fost mai cu seamă admiratori lor, iar rezultatul s'a văzut: compromiterea pe toată linia a acestei nenorocite școli și înălțarea în stima și admirația publică a școlii sănătoase producătoare de operă de artă curată, singura eternă.

V. B.

## COCOARELE

Tabloul pictorului rus Kozacinski „Cucoarele vin” ne amintesc pastelul lui Alexandri cu același titlu:

„Din cea zare luminoasă vine un lung sir de cucoare  
„Aducând pe-aripi întinse calde raze de la soare  
„Iată-le deasupra noastră, iată-le colo sub nor  
„In văzduh călăuzite de un pilot bătrân cucor.  
„Ele vin din fundul lumii de prin climatele 'njocate  
„ De la India, Brahmîna, unde fiarele 'ncrunțate,  
„Pardoși, tigri, serpi gigantici stau în jungli tupilați  
„Pândind noaptea elefanții cu lungi trombe înarmați  
„Au văzut în regiune ale Africei misteruri,  
„Lacul Ciad și munții Lunii cu pusii 'ngrozitor  
„Nilul alb cărui se 'nchină un cumplit negru popor.  
„Călătoare scumpe m'e! Au lăsat în a lor cale  
„Asia cu a sale râuri, Casimirul cu a sa vale  
„Au lăsat chiar Ceylanul mândra insulă din rai  
„Și revin cu fericire pe al țării dulce plai”.



Reproducerea acestui tablou ca și a pastelului lui Alexandri în zilele acestea de primăvară, vor permite artiștilor să-și aducă aminte de numele poetului care se uită pe zi ce trece, de

și versurile lui sunt tot atât de evocatoare ca și în trecut a atâtor tablouri pline de viață pe care le-a cântat așa de duios.

D.

## Sărbătoarea Învierii

— Pagini de demult —

Cu câtă duioșie îmi aduc aminte de această sărbătoare, din anul copilăriei!...

Cât de drag îmi era, să merg cu părinții în noaptea Învierii la biserică, să aprind o lumânărie de ceară galbenă, din stubele noastre, făcută de bunica și pe care mă trudeam să o țin aprinsă până la înapoieră acasă, adăpostindu-mi flacăra cu pălăria.

Ce bucurie aveam dimineața când mă îmbrăcam cu hănele noui noue, pe care mi le cumpărase tata de Paști.

Luam anafură înmuiată în vin și ciocneam primul oușor roșu cu frații și părinții.

Și ce frumos răsunau cuvintele: „Christos a înviat”!

Mergeam apoi cu tata la cîmțir și acolo peste mormintele verzi și albe de floricele albă zisă: „Păștiță”, dam ouă roșii la copii.

Acasă, mama mă împărțea la cei săraci și necăjiți, d'ferite bunătăți de ale mîncărei, îmbrăcăminte și alte lucruri, întru pomenirea celor morți cari nu erau uitați, mai ales în zilele Învierii.

După masă mergeam la horă. Ce frumoasă era hora în sat în zilele de Înviere!

Vedeam pe toată lumea în haine noui și curațe privind flăcăii și fetele cari jucau cu drag.

Și copii fără aștămpăr, cari pe unde se întâlneau făcuseră se cunoaste chiar, se îmbiau să ciocnească între ei ouă roșii.

La o margine era panorama de ban! un flăcăandru oare care înfigea în pământ un ban și de la o distanță de câțiva pași, zvârlea oul și ci-

ne lovea banul și îl da jos—îl câștiga pe de-a.

Trei zile în șir ținea sfânta sărbătoare și de la copilărie și până la bătrăni albiți de an—cari de-abia puteau merge, tot erau voloși și fericiți și toți purtau din gură în gură cuvântul: — „Christos a înviat”.

Sărbătoarea Învierii, trezește în fiecare din noi, care ne-am născut și am copilărit în mijlocul naturii, amintirile celor mai frumoși ani ai vieții.

Ele sunt aproape singura mângâiere, ce mai putem avea în timpurile de astăzi, și putem spune și noi, după cum se exprimă așa de frumos marelui poet d'ispărut, Al. Macedon-ski:

„Am pierdut chiar amintirea inocenței de-altădată

„Dar de câte ori sosesce Învieria lui Christos.

„Ca 'ntr'acea bisericuță mă simt iarăș religios,

„Și îmi sufăr a veteji sarcină împovărată!...”

M. Marinescu-Angel.

## Cântați păsărele

Cântați draguțe păsărele,  
Cântați de câmpul inverzit,  
Cântați în crâng și la izvoare,  
Cântați în dulce câmpit!

Și voi strălucite călătoare,  
Veniți cântând în lung sirag,  
Veniți cu bună voioșie,  
Sub cerul nostru-atât de drag!

Intreaga fire vă dorește,  
V'asteaplo horă să 'nvârțiți,  
Pământu 'mprăstie m'rezne...  
E cald la noi! Veniți! Veciți!

S. Vizirescu

## „ECCE-HOMO“

Te-au pironit printre mișei pe cari I-ai blagoslovit...  
Pe cel mai bun din Galileea, batjocorindu-L răstignit.  
Jertfitu-Ți-au pe două bețe încrucisate pe un deal  
Blajina-Ți umbră proiectată de creștinismul genial.  
Și morții imortalizate, în giulgiu măresmatec, jos,  
In criptă, soarele ascuns-au, în amurgitul lui pios.  
Rămas-a gol... Ghenizarethul și Bethleemul Galileei  
Să l cânte'n ritmuri biblice, Dumnezeirea Lui... mișei  
Și prin batjocură și crimă, pe glii și gloduri sângerate,  
Peste Ghehenă să mișească de apururi dragostea de frate  
O bogăție de balsamuri, un duh de dragoste curată  
Dezgrădănată dintr'o fire desamăgită... dar bogată  
Prinos de generozitate, belșug de miere și răbdare,  
Eterna lumii bogăție, suprema vieții deslegare...  
Ghicise bine „Magistratul“ și toți călăii jertfitori  
Că tot apusul este moarte, precum mijirea este zori,  
Ghicise și „meleguitul“ d'n dreapta „Celui mai onest“  
Că sacrul generozitate schimbă-vu totul... printr'un gest  
... De sus din înălțimea crucei, stigmatizatei josnici,  
De dragul morții zămbitoare prin rani deschise, bujorii  
El, simbolul fărădelegii, momise tot nemărginitul  
In cugetul, brăzdat de crime, șl botezase renăscut,  
Și oreștinește'l expirase, Tălharul, când „Batjocoritul“  
Balsamul ghinturelor, dornic, în clăva morței a băut  
Ol stersu-s'au, blăjinej Mater, a genelor înlăcrimare  
Uscată numai de nădejdea la Crucifix, conjurătoare  
In sufletu'i mîjtită mistice, ce'i înfloreste bucuria...  
De stravnica îngrijorare ce trase Martha și Maria.  
După grozavă fulgerare ce dărâma cutapetesme,  
De dragul binelui, în criptă lăsase giulgiul cu miresme,  
Trei amurgiri și trei mîjituri dormeau: troiță de simbol  
Ș'n giulgiul alb o moarte neagră și crucea pe mormântul gol  
Căci el plecaser'n Galileea ca să-și revadă Ghetsemani  
Să dea vederea la orbire să-și îmblânzească El dușmanii

Din nou să-și cheme „dragii oameni“, dezamăgii dar neuitați  
Bătuși pentru bocirea' l sfântă și pentru dragostea de frați  
Da, se ducea în Galileea cu bobul de muștar în bîid  
Jus nozorimelex gelindum\*) nepotul regelui David.  
Și graiul dulce-al iertării, prîvindu L, gales cum se duce  
Ce-au scris mișei, o greșală... ștergea batjocură pe cruce  
Bătu la usa necredinței, în pragul ajunsese El,  
Cu fluerele nezdrobite și coasta mpunsă de oțel...  
Jilav prin giulgiu strecurându-și bujorul vieții pămîntești  
Batu la usa necredinței mărturisirei creștinești...  
Prin bezna geamurilor sparte, pe zbugiumul jetei toamne  
Șopti un glas pe jumătate: „Ce crude's găurile Doamne“  
Și a duhului rebotezare cu mierea ce gustase Toma.  
Distrușe giulgiilor trufase, Habel, Gomora și Sodoma...  
„Te-au pironit batjocorirei ca cel mai josnic criminal,  
Șt-au îngropat al nostru semen în giulgiul unui ideal  
Instrăinat-și-au de geniu, și duhul naufragiat  
Dezamăgindu-și mișeti, și dragostea... cu-n... sărutat.  
O, jertfitori, cu degradare nești aminti întru chiparea  
Desgoliciunei barbarești... și clasica neremușcarea  
Din bronz, ca cel mai stravnice meșter, turna-va jos rupulsiunea  
In cugetul stingher ce naste și moare bătguind: minunea  
Ca Jov în ghiara ispitirii morții distrugem, totuș eu,  
Voi șterge și dezamăgirea în dragostea lui Dumnezeu  
Și cugetului jurîndu'i de slujitor pe Chrizostom,  
Striga voi giulgiilor trufase, pe ștersul nostru apogeu;  
„Rebotezat prin martiragiul, găsitute-am unicul om  
Nemărginit și adorabil, inonjurat de toți martirii“  
„Imens ca „gestul“ merita-vei imagițele nemuririi“  
„Fii geamanul Dumnezeirii, Eternul și sublimul Om“  
„Și Balsam răstignirii Tale, blagoslovit, glorificat,  
„Reversă'l și peste Ghehenă, peste sărac, peste bogat“...  
Gekom

1) \* Jus nozorimelex gelindum, această în limba ebraică se traduce exact prin latinescul: Jusus nazareus, rex judeorum, adică: Isus Nazarineanul, regele Iudeilor. Batjocura aceasta fusese scrisă pe o tăbliță mică de desuptul crucei, I. N. R. I.



François Coppée

## Ramura de Merișor

— Poveste de Paști —

— Niciodată! strigă moș Bourgeuil ridicându-se cu violență și trântind servetul pe masă. Niciodată! Ai auzit? ... Nici odată!

Și în vreme ce bătrânul zidar umbra furios de colo până colo, asemena unui urs într'o cușcă, doamna Bourgeuil cu capul plecat în farfurie cu ochii plini de lacrimi frământa mașinalcește niște migdale.

De vreo doi ani, aceeași ceartă izbucnește, ca și acum între cei doi soți tocmai la sfârșitul mesei, la desert. Se împliniseră doi ani de când erau certați cu fiul lor Eduard, care se căsătorise fără consimțământul lor, cu una din amantele lui, o fată din cartierul Latin, pe care o cunoscuse pe vremea când își terminase dreptul. Cât de mult l-au mai iubit și răsfățat pe băiatul lor, cu atât mai mult cu

cât dânsul fusese singurul lor copil și venise pe lume tocmai după zece ani de căsnicie, când nici nu sperau să aibe vreun mostenitor. Numai decât Bourgeuil fostul lucrător, — pe vremea aceea antreprenor, — spusese soției sale: „Știi, Clémence că Parisul se reînnoește cu desăvârșire, cu îndrăcitul acela de boulevard Haussmann. Afacerile merg strună, și dacă lucrurile vor continua tot astfel, mă îmbogățesc peste vreo doisprezece sau cincisprezece ani cel mai târziu. De aceea nădăjduiesc că băiețașul nostru nu va avea nevoie să stea toată ziua pe schele, așa cum stau eu, și să se întoarcă târziu acasă, prăpădit de oboseală, cu hainele pătate de var. Vom face dintr'insul un boier nu glumă, nu este așa, dragă?”

Și lucrurile se petrecură într'ade-

văr așa cum dorise tatăl. Eduard fu unul din cei mai distinși elevi ai liceului Louis le Grand și Bourgeuil, țaranul sosit la Paris, din fundul regiunii Limousin cu o pereche de bocanci și două piese de cinci franci legate într'o cărpă, avu mândria de a vedea pe fiul lui felicitat de domnul ministru la împărțirea premiilor. Era un tânăr de viitor, nu altceva, care-și va trece socoteau ei, pe nesimțite, licența și doctoratul și va putea îmbrățișa orice carieră.

„Și-i vom lăsa flăcăului nostru un venit anual de douăzeci și cinci de mii de franci spunea moș Bourgeuil bătând cu mâna-i noduroasă umerii soției sale. Și pe urmă îl vom însura, nu este așa? cu o fată frumoasă, bine educată ca și el, care să-l facă fericit și să ne onoreze totdă odată“.

Ah! cât erau de îndepărtate acum toate planurile astea furnoase! Tânărul Eduard căruia, îi mobilaseră din slăbiciune o odaie în oraș, întâlne o femeie, — o stricată ce mai la deal la vale — și trăia în concubinaj cu ea, întrerupându-și în același timp

tudiile. La douăzeci și cinci de ani  
ânărul nu-și luase încă licența în  
drept. Foarte tristi, foarte decepționa-  
ți, părinții nu-și pierduseră încă orice  
speranță. Se gândeau că totul va trece.  
Dar iată că într-o bună zi nebunul  
avu îndrăzneala să le declare că-și  
adoră amanta și că voia s'o ia în că-  
sătorie. O mare noroc a mai avut în  
ziua aceea moș Bourgeuil că n'a fost  
lovit de damba; se învinetise de nu-l  
mai puteai recunoaște. Gonj pe fiul  
lui și nu-i mai trimise nici un ban de  
cheltuielă. „Dacă dai numele meu  
acestei femei, strigase bătrânul, infu-  
rat peste măsură, să nu mai aștepti  
nici o para dela noi până la moartea  
noastră!” Dar răul și ingraturul copil  
nu voi să țină seamă de refuzul pă-  
rinților și întrerupse orice legături cu  
ei. Și acuma se căsătorise cu ibovnica  
lui și trăia dintr'un satiriu modest  
de împieșcat la un minister, într-o  
mahala îndepărtată a Parisului.

Foste că, de doi ani de zile, de  
când nu și-au mai văzut copilul, cei  
doi soți au suferit din cale afară.  
Dar în ultimele timpuri, situația se  
agravase și mai mult. Era vina mamei  
vedeți, dv. Dânsa se simtea prea ne-  
fericită și se îndupieca cea dintâi  
Mânia ei era mai mică decât durerea  
pe care o simtea. Inclina acuma  
sore ertare, așa că îndrăzni, în cele  
din urmă, să-i vorbească sotului ei.

Dar dânsul avu un acces de furie  
și trânti un: „Niciodată” atât de pu-  
ternic în cât toate geamurile se clă-  
finară, oprind-o cu desăvârșire pe so-  
ția lui de a mai pomeni vre-odată de  
Eduard.

Ea însă nu putea să dea ascultare  
acestei porunci brutale și încercă  
să mai nădeze cauza v'novatului.  
Dar la fiecare încercare nouă, moș  
Bourgeuil se mânia așa de grozav,  
în cât traiul celor doi soți devenise  
pur și simplu un infern.

Vrei să-ți spun ce cred, Bourgeuil  
? ... Ești un om lipsit cu desăvârșire  
de suflet.

— Și tu, bătrâne află odată pentru  
totdeauna că ești lasă.

Si z'darul plecă, trântind usa.

Si atunci, în vreme ce rămânea sin-  
gură lângă lămpă, în salonul curat  
și bine mobilat, s'armana femeia în-  
cepea să plângă prelung, cu hohote;  
Bourgeuil care se năctisea acum  
acasă, în fața chipului indurerat al  
soției sale, se ducea la cafeneaua de  
peste drum unde se întâlnea cu câli-  
va prietenii cu cari juca poker până  
noaptea târziu. Acolo în vreme ce  
juca, clevelea moravurile casnice ac-  
tuale în care autoritatea părinților  
era disprețuită de copii, datorită că-  
rui fant, spunea el, respectul familiei  
e sortit să dispară pe zi ce trece. El  
cel puțin va de o pildă bună, va fi ne-  
îndurat până la urmă față de copilul

## DIN ITALIA



Frescă din sala giganților. „Jupiter trăznește pe giganți”.

lui. Acesta era de altfel singurul lui  
subiect de vorbă și, cu tot prestigiul,  
pe care i-l dădea averea sa, prietenii  
și toți tovarășii lui de joc îl taxau  
uneori, după ce pleca, cu epitele de  
plictisitor și „pisălog bătrân”. În fa-  
ța lui însă toți îl compătimeau și-l  
lăudau pentru statornicia lui. Indeo-  
ște un funcționar dela percepție —  
a cărui pipă mirosea foarte greu —  
răspundea în mod invariabil la toa-  
te imprecățiile bătrânului:

— Bravo, moș Bourgeuil... Ești  
un adevărat roman.

În realitate moș Bourgeuil, era un  
țaran din Limousin și nu posedea din  
istoria antică decât noțiuni foarte con-  
fuzie. Totuși, cunoștea în mod vag,  
povestea bătrânului Brutus și gândul  
că era un om de talia romanului a-  
cesta, măgulea plăcut amorul lui  
propriu. Cu toate acestea când eșea  
din cafenea și se vedea singur în  
noapte, își spunea, — o! dar foarte  
încet — că romanul Brutus avea un  
suflet nespuse de aspru și că, în defi-  
nitiv, e un lucru îngrozitor să osân-  
dești la moarte pe propriul tău fiu.

Dar iată că a sosit în sfârșit și Pa-  
știle. E o zi frumoasă de primăvară  
cu un soare cald și cu un cer alba-  
stru și voios. Întreg orașul, e în săr-  
bătoare. Femeile oarecum rușinate de  
toaletele lor de iarnă, cam trecute a-  
cum, se întorc dela biserică ținând  
fiecare o ramură de merșor în mână.  
Toată lumea de altfel, are câte o cren-  
gută.

Moș Bourgeuil, care în ajun juca-  
se cărți până la ora 12 noaptea,  
— s'a sculat târziu și e foarte prost  
dispus. Eri seară, la masă, soția lui  
ia vorbit din nou de copilul lor, în-  
cercând să-l înduiozeze. Dânsa afia-  
e că soția lui Eduard — la urma  
urmei era nora lor — nu era o țără-  
tură așa cum crezuseră la început.  
Ira o fală săracă, fără îndoaie, care  
fusese mai întâi corsetieră. Dar în  
definitiv ei ce erau? Niște lucrători  
parveniți și atâta tot. Și apoi ei nu  
aveau doară pretenția să dea pe fiul  
lor după o aristocrată din cartierul  
Saint-Germain. Când Eduard făcuse  
cunoștință cu Angelica—asa se numea  
ea — dânsa era cuminte, sau aproape.

# SONET

*Dorul iar mă poartă către tine...  
O zămbire vreau din ochii tăi:  
Mi-or grăi de dragota dinții,  
Nimicindu-mi vrăjba de suspine. —*

*In lumina lor plutesc vâpăt  
Țărnițind pornirile senine, —  
Aprinzând dorințele haine...  
Gândul Evei sburdă peste văi.*

*Esti tu visul lui Adam în rai  
Ori ești Magdalena lui Isus?  
Roua de pe flori în luna Măt.*

*Glasul cocărliei prin vălcele,  
Isis, în poema ei de sus...  
Astfel trec prin visurile mele...*

## I. Căteniu

În tot cazul însă de când trăia cu Eduard — cu mult înainte de a se căsători cu el — nimeni n'a vorbit ceva pe socoteala ei, auzi Bourgeuil? Oare nu te vei înduioșa și nu vei ierta nici odată pe nefricții copii? ... — căci, dragul meu, trăiesc în mizerie, auzi, în mizerie! La minister unde Eduard a găsit o slujbă, ia ghicește, te rog, ce leafă are? ... Două sute de franci pe lună, atât cât cheltuești tu cu țigările și cafea-ua ... E dureros ... O! Eu nu-ți spun să te duci să-i vezi, dar să-i ajuti puțin: când noi ne ghiftuim nu găsești că e drept să le dai și lor ceva? Și sărmana bătrână, văzând că bărbatul ei, vădit stânjenit, nu scoate o vorbă, se apropie cu sficciune de Bourgeuil, bătându-l ușor pe umăr. Sforțarea ei fu zadarnică însă intrucât tatăl aducându-și aminte că e un „adevărat roman”, începu să strige eternul lui: „Niciodată”.

Așa dar, în dimineața aceea, bătrânul zidar e nespus de trist și posac. E nervos și în două rânduri s'a tăiat pe față în vreme ce se bărbierea. Drace! doar n'o să fie atât de naiv încât să facă o rentă vizageră fiului său. Nu e oare un adevărat „roman”? Și apoi, la urma urmei, bătrânul Prutus n'ar fi procedat la fel? E drept că, în aiun, a fost cât p'aci să se înduioșeze. Iată ce înseamnă să dai ascultare femeilor. Dealtfel, așa sunt toate femeile, lipsite de energie.

Și întărit în convingerile lui, moș Bourgeuil, își îmbracă o cămașă albă și costumul lui gri de sărbătoare; căci desi nu mai e zidar azi, a păstrat totuși costumul tradițional, hainele gri, pe cari varul nu le pătează.

Se duce în salon spre a examina pendula deasupra căreia Galileu arăta cu degetul un glob de marmoră, — cadranul — părând că afirmă că el se mișcă. E drept că globul nu se în-

vârtește, poate ca să dea dreptate tribunalului Inchiziției, în fața căruia ilustrul matematician și-a lepădat teoria — dar cadranul marchează ora 11; și bătrânul căruia îi e foame, e plictisit că nu va mânca decât la douăsprezece.

În răstimpul acesta, d-na Bourgeuil se întoarce dela liturghie cu o ramură de merisor care îmbălsămează aerul cu o mireasmă puternică și dulce.

E cert că moș Bourgeuil nu e poet și nu are o fire tocmai delicată, totuși are senzații ca ori care din noi și senzațiile acestea îi trezesc fel de fel de amintiri.

Și în vreme ce bătrâna împarte ramurile pentru a decora casa, mireasma lor pătrunzătoare turbură inima bătrânului.

Și fără voie își aduce deodată aminte de o dimineață de Paști. — — vai! cât de mult e de atunci, — pe când era încă ucenic și soția lui lucra cu ziua la o croitoreasă. Amândoi erau încă în plină lună de miere, de oarece se însuraseră în ultimile zile ale Carnavalului. Și întocmai ca și azi, dânsa a adus dela biserică niste ramurile de merisor, pe cari le-a atârnat în odăita lor modestă — s'neură ne care o aveau — deasupra natului lor Doamne ce drăcută mai era ea și cât de mult o iubea el pe atunci! Și printr-o sforțare repede a memoriei, dânsul revede, într-o singură clipă tot siml lung de ani ne cari i-au trăit împreună în timpul cărora ea a fost atât de muncitoare, economă și devotată. Și cu toate acestea el o face să sufere din pricina lui Eduard. Dar la drept vorbind, să fie Eduard așa de rău și de vinovat? Fără îndoială că oricine e dator să onoreze și să dea ascultare părintilor, totuși tineretea și iubirea nu scuză care multe greșeli?

În clipa aceea bătrâna doamnă Bourgeuil, care îl pândeste miscolă, a luat o ramură de merisor a înfățat bratul și iată că a născut nanta deasupra fotografini lui Eduard, — conținutul lor — fotografiat în costum de licean, pe vremea când obținuse toate premiile și le producea atâta bucurie.

Pre lăcea mea, bătrânul zidar, a nistat deodată, unde se află. E amețit. Mireasma merisorului îl tulbură cu desăvârșire. — îl îmbată făcându-l să se simtă mai generos mai iertător, mai bun. Deodată se îndreptă spre soția lui și după ce și aruncă ochii asupra portretului, începe cu o voce blândă: — În ascultă, Clémence, ce ar fi dacă l'am iertat!

Ah! strigătul de bucurie pe care-l scoate, sărmana mamă... Și bărbatul ei care-i spune Clémence, ca pe vremea când erau tineri! De cincisprezece ani de când nu i-a mai spus pe nume. Și ea pricepe că bărbatul ei o

iubește tot atât de mult ca în trecut.

Și în culmea bucuriei ea îi sare de gât, strângându-l cu putere la piept. Mărturisindu-și chiar că acum câteva zile s'a dus să-l vadă pe fiul lor. E așa de nefericit că i-a supărat și dacă n'a venit până azi să le ceară iertare, e fiindcă n'a îndrăznit.

— Și știi adăogă ea, — și vocea ei se făcu alintătoare. — știi, am mai văzut pe soția lui... Nic' pe ea nu tebuie să fii supărat, te asigur. E așa de draguță. Adoră pe Eduard, asta se vede cale de o poștă... Și apoi are atâta grijă de casă... Trecutul ei?... Știu... Dar și Eduard o iubește. În lumea de jos, — și noi suntem din lumea aceea — oamenii sunt mai înțelegători. Și ca să-ți mărturisesc totul, dânsa e însărcinată de trei luni, așa că vom fi în curând bunici!

Moș Bourgeuil simte că l'apasă ceva pe piept, se înăbușe și de-abia dacă poate roști:

— Destul femeie tu... Pune patru taccămuri pe masă și trimite după o birjă... Uite du-le și o ramură de merisor în semn de împăcare și pofteste-i la masă pe amândoi.

Și în vreme ce bătrâna covârșită de atâta ferbure, cade plănșând în brațele sotului ei, moș Bourgeuil, — unde e „romanul” unde e neînduratul Prutus din antichitate! — începe să plângă și el, asemenea unui copil.

Trad. de C. A. I. Ghica



## Isuse întoarce-te spre noi

*In spre Golgota rădăcându-ți singur  
Copacul greu, ciopit în chip de cruce,  
Ai umezit cu sânge stors din trupul  
tău*

*Pământul unde hotărăsc se te culce,  
Chiar sluga ta — O, Iuda vânzătorul!  
Să se'nplinească proorocirea de cândva  
Ca tu, prin moarte, spre ceruri să îți  
iei, sborul...*

*Christoase! Fiu al stăpânilor cerești,  
O, ce minuni ai face de ai mai coborâ  
Să îndrepti a omenerii cărmă — C'au  
ajuns.*

*Copii cu părinți a se ură...  
Isvoarele sunt azi secătuite,  
Desfrăul peste lume pus-a stăpânire,  
Christoase blândă vorba ta — s'a  
năruit;*

*Nu mai avem nici sfinți, nici  
Mănăstire.*

*De nu-ți întorci spre noi privirea ta  
Ocroitor să fi pân' la sfârșit  
Din cer p'țol veți, Doamne, cum se  
sfarmă*

*Tot neamul pentru care ai pățimit-  
George Nutzeșcu*



## Ai Tăi suntem

Ai tăi suntem, ai tăi, Isuse  
Noi ăștia toți fără de nume,  
Noi ăștia ce'n lume  
Ducem războiul greu,  
Pe tine Dumnezeu  
Noi te-am ales Isuse.  
Noi ce nu știm de mila  
Acelor ce te'njură  
Acelora ce din gură  
Ne smulge 'nbucătura  
Acelor care ură  
Impărtășese, nu mila.

Not ce nu știm lumindă!  
Dezmoștenii de soartă  
Pe care aci ne poartă  
Sublima 'nvățatură  
Când ai rostit lumindă!



In vaelele noastre,  
Si când copiii plâng  
In suf'et nî se sting  
Durerile, Isuse  
Când noi la cele spuse  
De tine, ne gândim

In vaelele noastre,  
Al nostru ești, al nostru!  
Noi doar te mai iubim,  
Noi azi te mai cinștim  
Noi ăștia urgisii,  
Noi ăștia umiliții!  
Al nostru ești, al nostru!  
Viața și puterea!  
Si când în clipa sfântă  
Ti-au dat să bei Tu fiera  
Tu ai simțit durerea...  
Am strâns-o noi cu toții  
Am strâns-o noi iloții  
Din clipa cea sfântă,  
Si atunci când la picioare  
Crezută un smintit  
Că'n lemn te-a pironit  
In ale noastre gânduri,  
In suflete pe rânduri  
Te-au prins ei cu piroane.  
Si acum când tar răsund  
Cântarea ta divină  
„Venii luată lumindă!”  
Când știm că îngropat  
Din morți ai înviat  
Ai tăi suntem, ai tăi, ne cântă!  
Cu prețul vieții, îți s'rigăm:  
Ai tăi suntem, și'n clipa sfântă,  
Ingenunchiați, iarăși sperdăm.

N. Thomescu Baciu

## ACTOR ȘI ARTIST

Multă lume confundă aceste două noțiuni. In limba curentă unui actor i se zice artist. Denumirea specifică și oficială a actorului e aceea de artist-dramatic, artist-lic și rar i se spune comedian sau tragedian. Aceste două cuvinte au un înțeles deosebit.

Să încerc a clarifica această confuzie ce se face cu ele.

Artist e cel ce exercită un meșteșug care-i în imediată legătură cu arta, e un creator de frumos, e cel ce traduce ideea frumosului într-o formă plastică și sensibilă, e cel ce combină liniile, sunete, cuvinte și fraze pentru a produce asupra imaginației noastre prin intermediul simțurilor, o impresie de frumos.

Artistul e apostolul artei, e cel ce se manifestă prin produsele de seamă

Artistul e creator de curente și de

idealuri, de situații și de personaje, e propagatorul de lumină și de idei bune și frumoase, el și omul de știință sunt făuritorii civilizației și ai culturai noastre.

I se zice artist și oricărui meșteșugar care se specializează în meseria lui și ajunge prin muncă și dexteritate la perfecțiune completă.

Se dă numele de artist scriitorilor, poezilor, pictorilor, sculptorilor, muzicanților și arhitecților, dar nu toți aceștia sunt în adevăr artiști.

Goethe e un mare artist și în acelaș timp și mare poet. Balzac e un celebru scriitor, dar nu e mare artist. La noi, Eminescu e un mare artist și poet, iar Alexandri e nu numai un eminent poet,

ale spiritului, e cel ce realizează ceva pozitiv, nou și estetic.

Nu e suficient ca un scriitor să cre-

eze personajii, atmosferă și curente pentru ca să aibă și calitatea de artist.

Dacă unul din cei pe cari i-am indicat, sub denumirea de artist, nu realizează în toate amănuntele, nu redă clar cu toată precizia cea puțin liniile generale și nu menține simetria sau ritmul, adică arhitectonica ideii, ce cotropește într'un tot indivizibil, fondul și forma, acela nu e artist-creator.

Citez câte-va cazuri caracteristice ca să ne dăm seama mai bine asupra diferențierei ce trebuie făcută între actor și artist. Așa Gogol, Dostoievski, Tolstoi, Gorki sunt mari scriitori, dar nu sunt artiști-creatori ca Shakespeare, Moliere, creatorul comediei franceze, Racine, Schiller sau Ibsen, fiindcă au compoziția asimetrică. Aceasta nu se întâmplă la scriitorii clasici antici și moderni, la cari perfecțiunea fondului se imbină cu forma definitivă.

Deosebirea se poate generaliza în toate domeniile artei creatoare.

Teatrul constituie o școală practică și distractivă, un templu al artei unde scriitorul-artist în colaborare cu actorul de seamă, fac propagandă culturală și națională cu efect bun, sigur și imediat.

\*\*\*

Arta dramatică și comedia nu se pot concepe fără actori, pentru-că ei o anima, o realizează și-i dau precizia detaliului și perfecțiunea creerei unui rol definitiv.

Imediat ce s'a jucat teatru la greci a apărut actorul, Thespis e primul autor dramatic care a fost și actor.

Mulți tragici și comici greci au jucat în propriile lor piese, cum au făcut mai târziu Shakespeare și Moliere.

Actorul a devenit cu timpul un profesionist și îi trebuie prestanță și anumite calități de voce, ondulări ritmice în mișcări și gesturi studiate. Cu modul acesta, el completează lacunele ce eventual le-ar avea autorul dramatic care ar juca în lucrările sale și n'ar avea însușirile indispensabile celui ce interpretează un rol.

Actor e cel care profesează arta teatrului, e cel ce repetă frumos pe scenă ce a gândit altul, e interpretul unui rol într-o acțiune dramatică, sau comică, e un predicator, un craic, un tîmducitor și un popularizator de artă, pentru a intrui sau a d'stra publicul și este în acelaș timp, mijlocitorul indispensabil între autorul dramatic și public.

Unii actori pr'n inteligență și studiu îndelungat se ridică până la concepția artistului-creator și se transpun în anumite situații și stări sufletești, se identifică cu personajele descrise în drame, tragedii, în piese sau în comedii și le redă cu atîta perfecțiune

și talent încât merită să fie denumiți actori-artiști.

Ast-fel sunt marii și recunoscuți actori, reprezentanți ai artei dramatice și muzicale universale, ca Talma, David Garrick, Edmond Kean, Henry Irving, Goldoni, Toselli, Ermeta Novelli, Ross, Carusso, Brandes, Beil, Rachel, Coquelin, Sarah Bernhardt, Mounse-Sully, Eleonora Duse, *Agatha Bărsescu*, Edouard de Max, *Marioara Ventura* și alții cari n'au fost numai actori ci și artiști, fiindcă au interpretat diferite personaje într'un fel superior, perfect și unic, așa încât rolurile deveneau creațiuni artistice.

Cei mai mulți scriitori, poeți, pictori, sculptori, muzicanți sau arhitecți nu sunt artiști-creatori. Tot așa și actorii, majoritatea lor sunt med. bcrii, figuranți sau cabotini.

Scriitorul-artist dă caracteristica generală a personajului pe care-l creiază într'o piesă, într'o tragedie sau într'o dramă. El schitează uneori dă anumite tipuri, vagi câte-odată, iar actorul studiază personajul descris, caută să-i dea viață și inteligență și-i face să trăiască. Astfel se explică cum din multe piese slabe, fără valoare artistică reală, marii actori fac creațiuni extraordinare și obțin succese strălucite.

Actorii sunt sau trebuie să fie propagatori de cultură, ei sunt agenții de legătură dintre autor și public și cei mai buni vulgarizatori ai artei.

Actorii excepționali sunt educatori, provoacă entuziasmul, stimulează și creiază curente și avânturi, ei devin ca și artiști adevărați creatori și unii din cei mai de seamă factori de cultură și progres.

Dar actorii nu prezintă decât momentul, întruparea de-o clipă a unui personaj veșnic, pe când opera artistului-creator e eternă.

Actorul nu durează decât numai cât timp trăiește înfățișarea lui trupească și atât cât tinerețea și vocea lui subsistă. De aci tragedia marilor creatori de roluri fiindcă bătrânețea lor adeseori e tristă și ignorată, iar moartea lor trece aproape neobservată, deși pe scenă, în tinerețe, s'au bucurat de triumfuri.

După ei nu rămâne decât un nume și-o vagă amintire, cari dispar în neantul vremii, fără revenire.

Marii scriitori, adică artiștii-creatori și toți eroii fixați în opera lor, sunt eterni și în fie-care generație, ce se succede, ei sunt studiați, se găsesc interpreți cari li fac populari și astfel continuă amintirea lor în mintea celor mulți.

Actorul e o curiozitate a momentului, o modă, o simpatie preferată publicului atât timp cât poate să se producă, să-i amuze sau să-l impresioneze până la lacrimi, să-l facă să răză sau să-l indigneze.

Actorul e legat de autor, de contemporanii săi și de timpul în care trăiește, pe când artistul-creator durează în afară de timp și de spațiu.

Publicul e acela care vine la autor să se instrucească, să se înalte și rar artistul-creator se duce la public, dintr'un motiv de apostolat, să-l călăuzească, să-l inspire și cu facla genului să-i arate noi drumuri de lumină și de progres.

G. Niculescu-Varone

## Eu un buchet

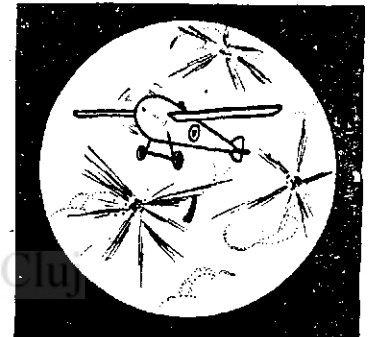
*Sfoase, blânde violete  
Venit-au eri, vin astăzi iară  
La sânu-ți adăpost să ceară,  
Sub ochi-ți dulci să se desfete.*

*Dar tu, și-o spun și-ți cer ertare,  
Ești cea mai crudă dintre fete,  
Căci, vai, le lași, fără regrete,  
Să se usuce prin sertare.*

S. O.

*V. I. I.*

Un avion românesc sburând la o înălțime de cel mult 1000 metrii, trecu pe de-asupra orașului urmărit de fumurile șrapnelor germane.



De odată o ninsoare de hârtiute albe începu să pogoare de-asupra centrului Capitalei, ca niște fluturași nebulateci în raza soarelui de Mai.

Patrulele nemțești se înmulțira într'o clipă, și cuvântul de ordine străbătu calea Victoriei: „Toată lumea se va duce numai decât acasă!.. Cine va pune mâna pe manifestele inamicului va fi împușcat pe loc!..”

Avionul se depărta pierzându-se în zarea luminată de soare și nădejdi noi, iar porunca ofițerilor păzitori fu ascultă atât de repede, în cât după câteva minute străzile erau pustii de lume.

Totuși mai era acolo cineva care nu vruse să asculte de ordinul comandanților de stradă: Era steagul României strălucind în văzduh, ca o măr-turie adusă împotriva „colossalului” vultur germanic, care începuse să ia contururi de ... ispășită găină plouată!

Iată ce cuprîndea manifestul pogorât din cer:

„Fraților, suferința voastră se apropie de sfârșit! Steaua vrășmașului se întunecă. Credeți în Dumnezeu căci El este Cel Mare și Drept!

„De pe tăr-murile Archipelagului vă aducem salutul celor ce luptă pentru aceleiași năzuinți ca și voi, iar dorul

## IN 1917

— Două pilde de eroism românesc sub ocupație —  
de POPIC

Intr'una din zilele mohorite ale primăverii lui 1917, după o ploaie care a ținut toată dimineața, un soare de o strălucire neobișnuită își trimise razele prin aerul spălat de meșterii Domnului, învăluind Bucureștii în lumina speranței.

Locuitorii cetății ferecate, auziseră de pregătirile de luptă ale armatei române, și se putea citi în ochii lor încrederea în ceasul de răzbunare ce trebuia să sosească.

Pe drumul înfrângerii (redevenită după războiul ceea ce a fost și înainte: bătrână ca și Victoriei) lumea roia potrivit obiceiului, împrejurul vitrinelor cari expuneau situația frontului puterilor centrale.

Și ca o ironie a soartei nemțești —

care parcă începuse să-i arate încă de pe atunci intențiile — o minune a văzduhului se ivi de-asupra Bucureștilor: un curcubeu sticlos, în care se deosebeau în chip luminos, numai culorile stîndardului nostru național.

Și lucru se înfățișa atât de îndrăzneț, în cât ai fi zis că mâna tainică a Răz-bunării, a desfășurat de-asupra acestei lumi obidite, o uriașă eșarfă tricoloră, în semn de întărire pentru noi și sfidare pentru vrășmașul prigonitor.

Deși nimeni nu îndrăznise să spună vre-o soaptă, nici să manifeste prin vre-un zâmbet mulțumirea sufletului, totuși gândurile s'au înțeles și s'au contopit într'o tăcere sublimă așa cum numai fericirile sau durerile marii pot să dea înțelegerea și contopirea.

Providența vestește marea izbândă care avea să încununeze mai târziu jertfele patriei noastre.

Dar minunea văzduhului fu urmată de un fapt pe care închipuirea locuitorului Capitalei, nu-l putea cuprinde nici măcar în vis.



## Galeria artiștilor

**B'ARG**

A fost comparat cu Forain. Eu cred însă că expoziția delat „Mozart” nu e catalogabil; s'ar simți el însuși lignit să fie trecut sub etichetă ca drogurile în rafturi de farmacie.

B'Arg face satiră și literatură. El face, în caricatură și desen, aceea ce Juvenal a făcut în literatura latină.

Moravurile sociale ating sensibilitatea lui fină și uneori îl rănesc sufletul prin grotescul lor de după războiu. Linia satirică din creațiunile sale artistice bidește fără cruțare moravurile contemporanilor săi. Contrastul de efecte îl preocupă în grad superlativ.

Pe un câmp de perspective mari el așează o femeie, care ține ridicat deasupra ei, și parcă și deasupra lumii, un copil. Al impresia că-i spune: — „Uite lumea, copilul meu... Vezi

vostru îl purtăm cu noi în inima Moldovei.

„Spuneți tuturilor că răzburarea va veni și nedreptatea va plerzi!”

\* \* \*

În zarva obositoare a podului Mogoșoaia, am văzut în aceeași seară de primăvară mângâietoare, un om din alte vremi și dintr'alte lumi, care mi-a atras luarea aminte într'un chip ce nu mi l'am putut explica vre odată.

Cu o pălărie neagră și mare, îngăduindu-mi să bănuiesc ce frunte largă se tănuia sub ea, cu un chip de medalie romană și cu plete mari argintate, această făptură se strecura — cu un mers ce părea că nu atinge pământul — pașnic și singur printre valurile triste și înfrigurate ale mulțimii din zilele acelea.



M'am luat după dânsul fără să vre au (mai bine zis: m'a luat după dânsul fără să știu) și am mers așa magnetizat, până la larga piață a Victoriei.

Am intrat într'o prăvălie după dânsul și l'am privit de aproape.

Liniștit ca un vârf de munte sub furia văzduhului, m'a învăluit în razele ochilor săi, așa cum santinela de

tu în ce viforită ai intrat fără de voia ta?”

Privind tabloul, uiți lipsurile volte și te pierzi în admirarea efectelor.

B'Arg tratează subiectele sale cu subtilitatea satirică a unui revoltat, care nu renunță la eleganță. Sunt creațiuni ce trec dincolo de formulele cu care ne-au prea obicinuit profesioniștii de toate zilele ai caricaturii. Pe unii dintre aceștia i-a îngropat destinul în noroiul împrejurărilor. B'Arg a isbutit să se smulgă din acest vârtej din care a știut totuși să prindă nuanțele strigătoare la cer.

Iată superioritatea lui B'Arg.

Nu stau să-i înșir operele după catalog. Cei ce se vor duce să-l vadă, îl vor înțelege și-l vor pretui, mai mult de cât poate s'o facă scriitorul acestor rânduri în spațiul restrâns al unei mici cronici de revistă.

Expoziția delat „Mozart” rămâne deschisă până după sărbători.

L. I.

platră a țărnicurilor marine, învăluie sub lumină noaptea navelor în primejdie.

Esind în stradă s'a oprit și m'a întrebat:

— „Ești român?”

— „Da domnule!”

— „Eu știu că românii sunt în Moldova!”

— „Sunt reformat!”

— „Reformat la suflet?...”

Nu știam cum să ocolesc un interogatoriu atât de tăios. Întâia oară în viața mea mă simteam nefericit pentru debilitatea care mi pricinuisese la recrutare, reformarea din armată.

Bolborosi-și aproape masinalicește:

— „Prezența dumneavoastră aci face dovada contrarie!”

— „Eu tinere, am aproape 60 de ani! Totuși mi-am făcut datoria ca simplu soldat voluntar, alături de bătrânul Donici, căzând împreună — el mort, eu grav rănit — la șarja de la Robănești. Și fiindcă m'au lăsat în spital la București, deaceia nu sunt astăzi dincolo la Siret!”

Ce puteam să mai răspund acestui necunoscut?

Vrusei să plec, însă mă opri.

O luarăm de-alungul unei alei de pe șoseaua Kisseleff, plină de verdeata copacilor și de pustul acelor vremuri triste.

M'a cercetat cine sunt, ce am făcut în viața, ce am studiat și ce gândeam despre războiu. — În special despre campania noastră care debutase atât de rău.

Când a auzit că sunt fiul generalului Spulber Tiberiu Picturcian celebrul ostaș de la 1877, s'a oprit brusc pe loc, m'a privit uluit din tâlpă până'n creștet, și rotindu-și ochii

în semn de cruntă nedumerire, răspunse desnădăjduit:

— „Nu credeam să fie cu puțință ca un leu de specia lui să dea naștere unui vlăstar atâta de fricos!”

Incercai să mă indignez, dar nu putui. Vocea lui nu era a omului întâlnit din întâmplare pe stradă, ci ecoul formidabilei muștrări cu care zilnic, vitejii mei strămoși, îmi loveau și îmi frământau sufletul.

Necunoscutul care mă judeca în chipul acesta, era boerul Iancu Grigore Trăsnea-Smeureanul, proprietarul unui castel de pe malul Argesului, din comuna Putineii-de-sus, plasa Domnești Jud. Ilfov.



Și pe alea pustie și înegrită de umbrele serii, acest viteaz ostaș al românismului, își deschise brațele în formă de aripi sburătoare, și își înălță sufletul în lumea trecutului, — în lumea morților cari vorbesc.

(Eu am avut chiar iluzia creștinilor cari au urmărit ascensiunea la ceruri a Domnului nostru Isus Christos!)

Și ca să nu rămân singur în șosea, avui grija instincțivă să pornesc și eu cu Smeureanul prin înălțimile sublime ale câmpiilor Elizee:

Un strămoș de-al Smeureanului, Mihail Todiriță Trăsnea făcând parte din legiunea celor 1000 de cavaleri olteni, cari au însoțit pe Banul Mărăci-nă în Franța la 1346 ca să lupte pentru nefericitul Filip VI de Valois. — a fost făcut prizonier la Crécy-en-Ponthieu de către arcașii regelui Eduard al Angliei.

Neputându-se deprinde cu soarta artelor frânte, pasărea care și-a părăsit cuibul dunărean ca să zboare în văzduhul cu orizonturi largi ale apusului, a știut să se dea morții, decât să trăiască mai departe fără libertate...

Mai târziu, pe la 1601, căpitanul Radu Vladimir Trăsnea, făcând parte din oștrea lui Mihail-Viteazul care lupta în Ardeal, a preferat să fie ars de vrășmași (ca Farcaș și Baba-Novac) de cât să părăsească cetatea Făgărașului, etc., etc.

Și sub razele împrăștiate de gloria trecutului unui neam de eroi, simțeam mai bine ca ori când ce greu de suferit era aerul Bucureștilor, otrăvit de suflarea ticăloasă a dușmanului.

A doua zi de dimineată, 9 Mafu 1917 pornirăm spre Putineii-de-sus.

\* \* \*

În ziua de 10 Mafu 1917, potrivit calendarului nostru național, Smeu-

# OUL DE PAȘTI

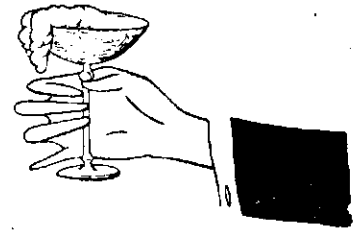
Infricoșatul Pașă pătrunde la cadâne,  
Răcnind: „Care-i femeea ce m'a trădat?...” „Stăpâne!”  
Vru Atigea să spună! „Să știu vreau cine-i lașă?”  
— Nici-una nu răspunde... Se tem de moarte. Pașă,  
Văzând a lor tăcere, se-nfurie mai tare,  
Trăni o masă, sparse frumoasa i narghilea,  
Pe când turbată-i gură scuipacu 'nversunare,  
Cuvinte de ocară, pr'vind la Atigea. —  
— „Ah! scorp'i blestemate, șerpoaice cu venin!”  
„Veți mai trăi atâtă cât vine un suspin!”...  
Apoi setos de sânge eși pașă tiranul  
Pr'vind crunt la cadâne și-n urmă iataganul. —  
Suspinele tăcute, porniră tot mai tari,  
Sărmanele cadâne cu ochii negri, mari,  
Știau cât de grozavă-i la cruntul pașă, ura.  
Inspăimântat haremul simțeauvenind, tortura.  
Și-n așteptarea morții stăteau îmbrățișate,  
Dorind c'o lovitură să plară odată, toate. —  
O, voi! frumoase n'ime, cu corpul diafan  
Cu sânii albi, cu vărfuri ca p'atra de mărgean,  
Voi! ce păcăt făcut-ați? Ce fapt așa cumplit  
Ati săndrșit, de Pașă e azi neîmblânzit?  
O coră de ou roșu, pr'în casă rătăcită  
De Pașă n'nduratul, fusese — atunci găsită. —  
Dar usa se deschide și'n camera străbate,  
Urând, turbatul Pașă, fiindnd ceva la spate,  
— „Voi ști care din toate, haremul m'a spurcat.”  
„Cine i ghiavr aceia ce ou ros a mâncat.”  
„Voi ști s'o afl'ndată, căci ochi nu mă mint!”  
Și'n fata lor le puse o cruce de argint.  
Apoi strămbând cu scârbă sublimul semn creștin.  
Răcni: „Scuipat-i toate! Incepe tu, Zenin!”  
Tremurător, cadâna păsește'ncet spre semn,  
Zvârlind pr'viri de groază spre Pașă cel nedemn.  
Dar orice pas pe care cadâna îl făcea  
O mie de pumnale intrau în Atigea.  
— „Ce mai atenți acuma? Hai, scuipă tu, căteal!”  
„Stârșită ți-e viața de nu faci voia mea!”  
Int'nse-apol pistolul și gata fu să tragă.  
Dar Atigea frumoasa, femeea lui cea dragă,  
Se asvârli înainte-i, pe cruce mâna  
O duse apoi la ouă și-o săvârși întruna.  
Intrea harem-acuma de groază e cuprins,  
Cișind pe fata Pașei ce ură s'a aprins.  
O clipă doar; căci Pașă, ochi și trasen ea  
Și-asa muri creștina, Maria Atigea.

Călătorescu Radomir

sele băuturi servite își manifestară (provocați de mine după un plan dinainte stabilit) dorința vizitării marelui port oriental de pe Bosfor.  
I-am condus deci înapoi la zidului din fața terasei, care nu era—cum s'ar fi crezut—un zid masiv de beton, ci peretele exterior al unei galerii misterioase.

(Acolo a ascuns intendentul castelului podocabele și obiectele rare ce se mai văd și astăzi prin saioanele boerului Smeureanu).

Militarii intrară în ascunzătoarea aceea, fără arme și fără bănuială, fiind că și armele și bănuiala se încercară în fundul paharelor de băutură furtunatecă.



Priviră tezaurul de valori, de obiecte artistice și de reclive, cu atâta sinceră aiureală, că ai fi zis că au realizat acolo idealul lor de expansiune economică...

Dar când zăriră pe pereții acelei galerii tricoloruri românești și portretele suveranilor noștri, nemții se indignară din adâncul autorității lor jiențe, și voriră să protesteze cu vehemență.

Ofițerul scrâșnind din dinți ca și cum ar fi sorbit sare amară, scoase sabia din teacă, și încercă să prefacă în sd'ente și în țândări, acele simboluri de nădejde și de independență cutezătoare.

Dar drapelele se închiseră asemenea porților amenințate și portretele se retraseră ca niște luntri sub primejdia bandelor de pirati...

Și o perdea de fier coborî în tainică, ca o mână de apărare în contra opreliștei vrăjmasului stăpânitor.

În cetatea aceea necunoscută și necercetată de pe colina Putineilor-de-sus, zăceau acum doi prizoneri dezarmați—doi bieți pițigoi în colivie—fără ca cineva să audă glasul fireștei lor mâhniri...

Ofițerul văzându-se victima unei fapte atât de îndrăznețe, — cu toată convingerea ce-și făcu asupra descoperirii ce nu putea să întârzie, voi să și străpungă înima cu sabia. Feldwebelul însă — plecându-se cu resemnare în fața soartei celei noi, cari îi asigură o „captivitate” îmbelsugată și o eclipsă totală de emoți un rășboinice,—împiedecă pe șeful său să și curme viața și asigură pe proprietarul țigărilor de toată filosofia sa în materie de înfrățire a popoarelor!

Hainele și șepcile militarilor au fost duse într-o noapte pe malul Ar-

reanul a vroit să serbeze cum se cuvine această dată istorică.

Aci începe povestirea celei mai îndrăznețe fapte ce s'a înregistrat vreodată în sânul unei populații cotropite de vrășmaș.

La ecnacul boerului Trăsnea, se înfățișară (țanțoși și țafnoși ca niște curcani îndopați) 2 militari din armata de ocupație a dușmanului: un sublocotenent prusac în formă de salam cu cască și un feldwebel în formă de parizer cu șipcă.

— „Control de arme și alămuri” se adresă răpicat ofițerul prusac Smeurrearului, drept ori ce formulă de prezentare introductivă.

Boerul se supuse ordinului cu docilitate, conducând pe oaspeți prin

toate încăperile bătrânului conac.

Ajunși în fața Constantinopolului de pe Arges. (cu toată lumina zilei ce descompunea mirajul vestitei mareorame \*) militarii nuși putură înăbuși un sincer sentiment de admirație:



— „Oh!... Das ist colossal!...”

Și încântați peste măsură de descoperirea făcută și în special de gustoa-

\*) Boerul Smeureanu avea la Putinel-de-sus, o mareoramă unde se putea admira Constantinopolul, Veneția, Neapole, etc.



geșului, unde au fost găsite a doua zi dis de dimineață, de către țărani români.

Instanțate, comandaturile respective—au conchis că ofițerul și subofițerul, voind să se scalde în alba râului, au fost prinși de curentul apei, la punctul primejdios numit „Rechinul” și s'au înecat.

Cadavrul sublocotenentului — identificat după semnalmente comunicate din București, — a fost găsit după vre-o trei săptămâni în Dunăre la Cernavodă, unde a și fost înmormântat cu onorurile militare cuvenite. Al feldwebelului însă nu a putut fi pescuit fiind-că a fost (probabil) vărsat în mare de vârtejul fluviului sau mâncat de pești din pricina grăsimii sale abundente!

Când am citit celor 2 captivi aceste amănunte din „Bukarester Tageblatt”, au început să râdă cum numai nemții știu să râdă.

Ofițerul — resemnat pe deantregul — m'a rugat să transmit „în secret” locodnicei sale, fata unui arendaș d'n Ilfov, vestea că nu este el cel din jurnal!



Atunci am răs și eu ca nemții, și a răs și Smeureanul, pe care nici măcar nu puteam să m'îl inchipui zâmbind.

Ca să dau mai multă dispoziție acestei întrevăderi originale, am propus ofițerului prusac, să facem prizonieră și pe fiica arendașului...

Această propunere senzațională, primită cu destulă seriozitate, nu fu cu totul desconsiderată în lagărul boerului Trăsnea.

(„Cine știe? își zicea ofițerul. — Poate că omul acesta e și el amoretzat și în consecință înțelege inima mea în suferință!”)

Și m'au ținut de cuvânt, aducând pe domnișoara în chestie la Putinei, — după multă vreme frește (când armata noastră din Moldova intra în București).

Nași putea să descriu emoționanta revedere a logodnicilor, la care am asistat fără să fiu zărit. Pot să spun însă că acest ofițer german, se află acum în România la moșia domnului Kiril Boiceff — însurat fiind cu fiica acestuia (fosta lui fidațată)—domnișoara Lorica Boiceff.



Și iată cum am descoperit în mine, scumpi cititori, însușiri de erou necunoscut, și de foarte dibaciu pețitor...

**Papic**

(Din romanul „Domnișoara Celina” ce va apare în curând).

## Paștele și Primăvara

— FIORI DE PRIMĂVARĂ —

În toate timpurile și aproape la toate popoarele pământului au cântat primăvara. Ce s'ar mai putea spune ceva nou despre ea?

Ghioceli, vestitorii primăverii, înfloresc, mugurii se dezvoltă și tot înverzește. Natura renaște viață nouă. Tot e tinerețe și tot e frumusețe.

Florii primăverii alungă tristețea. Pe cei dăperați îi înveselește, pe cei nefericiți îi cheamă la ospățul vieții și pe toți îi îmbie la dragoste. Ori unde te vei uita vezi surâs și culoare, vezi și simți dragoste de viață.

Primăvara, bucuria oamenilor, e a-notimpul reînvierei și refacerii naturii și supremul ei simbol e Paștele. El e sărbătoarea solemnă și însuflețitoare a primăverii, pentru că ea coincide cu reînvierea naturii, e învierea lui Adonis, e reîntoarcerea Proserpinei din infern la lumina soarelui.

Paștele, prilej de reculegere și meditație, e cea mai emoționantă sărbătoare a creștinătății și a anului, e simbolul suferinței și al speranței umane.

Învierea Domnului e baza religiei creștine și dovada veșnică și supremă că adevărul, dreptatea și iubirea nu mor nici odată.

\* \* \*

Într-o dimineață senină de primăvară, când păsările ciripeau la soare am simțit în inima mea singurătate, fiorii primăverii cum mă băngău pe față ca petalele de trandafir și am surâs cuprins de dorul de a trăi, de dorul de a iubi și cu toată natura, am strigat și eu *Trăiască viața!*

Genit parcă de umbre misterioase și de îndemnuri rouă am eșit pe stradă și am văzut femei ce zâmbeau la lumina soarelui, bărbați ce se bucurau că trăiesc, copii neșăfioși de viață se jucau și atunci îndemnat de ceva necunoscut am plecat afară din oraș și m-am plimbat pe câmp.

Aici se ținea marea slujbă a învierii naturii. Ci cânta sbura voicasă și cânta cunoscentele-i triluri. Un cârd de cocori în unghiuri ascuțite, se rotoresc acasă din țări depărtate. Rândunele ciripeau pe garduri, pe fire de telegraf sau în sbor. Sturzi, mierle și fel de fel de păsări se înveselneau, se iubeau și se împărtășeau de marea bucurie a firii. Flori și ierburi de tot felul îmbălsămau aerul, zarea era de peruzea și pajistea de smarald. Oile erau vesele miel sburdau prin ceaururi și câinii se lăfăiau la soarele ce dă speranțe de ziile mai bune.

Îmbătat de aerul parfumat, de frumusețea eternă a naturii și de dorinț

## E primăvară

*E primăvară!*

*Parcul e plin de trandafiri*

*Și fluturi zboară.*

*E timpul dulcor iubiri*

*Și inimile cripesc*

*În goană după năluciri.*

*Când liliacii înfloresc.*

*Un dor de viață nevătruns*

*N'ndeamnă spre o lume nouă.*

*Ne umple sufletul de taine*

*Iar firea cântă: „Pace vouă!”*

**Eugeniu Murea**

## Păcate mari

*Isus învie... pentru-a căta oard...*

*În El învie și întreaga fire.*

*Ș'n oameni parcă totul stă să moară...*

*...Învie spre a noastră fericire,*

*Mereu schimbat — nu ca odinioară —*

*Isus răstringe'n gânduri îndoie...*

*Natura'nvie, dar cu alte haine;*

*Puterea ei spre drum de orânduire*

*Vorbește mut de ale sale taine...*

*În Crist învie'nalta Lui iubire,*

*În fire, minunată'mbrăcăminte,*

*În noi, — lipsiți de orice mântuire —*

*În noi, păcate mari, de mîci mormînte...*

**Șt. Lian**

vagi m'am culcat pe iarba verde și am privit bolta de azur a cerului.

Atunci nu mai m'am simțit singur pe lume, atunci nu mai m'am crezut nefericit, nici încovoiat sub huiă și nici respins de lume. Atunc am simțit aripa fericirii cum mă mângâie pe frunte și am lăcrămat de bucurie că sunt și eu fiu al naturii și că ea, mama noastră, a tuturor, e consolatoare, bună și darnică pentru toți.

G. Niculescu-Varone



## Pățania bețivului

Intr'o zi pe drumul mare, unde se rostogoleau nori de praf, și soarele dogoarea de parcă se revărsă foc din cer pe pământ, un țaran se înapoia de la târg.

Acolo, de la ea la târg! Mai o cinzeacă de țuică, mai o sticlută de vin, mai cu hădea Gheorghe un pahar de bere ști! cum e omul!

Acum se ducea acasă, cam pe două cărări, suflând greu.

— Setea mă omoară, bombănea omul afurisita de sete. Uf! ce mai căldură nenisorulo! Unde ași mai găsi o căroțumă să mai răsuflu puțin? Dar cărciumă nu era, iată însă nu departe un puț. Țăranul cu fața roșie ca racul nădușit ca vaj de el, cu părul ud, lipit pe cap de nădușeală, se apropie de puț, în fundul căruia lucește o apă limpede și rece. Omul se apleacă să scoată apă, dar în limpezală ei, își vede fața umflată de băutura și căldură, ochii holbați și strâmbându-se de opintirea ce făcea ca să n'brânceană răleata'n puț să se poată răcori mai înțe. La vederea chipului ce-i izbi privirile rămase locului înlemnit cu ochii țintuiți asupra-i; apoi supărat se lua la ceartă cu arătarea.

— Ce te uii! Ia mine mă! unflatule, dihanie spurcată! ochi de broască! n'ie! din fața mea: Satano!... Și făcându-și cruce, scuipe în put. Dar chipul nu pierdea, și cu cât se înfuria țăranul, cu atât se vedea mai urât în apa limpede.

— Așa drave n'pelitat te strâmbil la mine! Vezi că acu-ți fac de pefrecanie! Și bețivul din ce în ce mai zăpăcit de vin bătea câmpii strigând la imagina lui:

— Nu mă face că viu la tine, f'rai al naibii să fii! și omul nici una, nici două, trecând peste ghizdurile puțului sără în apă.

Spre norocul lui apa nu era prea adâncă și nomenindu-se în baia rece își veni în fire, și începu să strige din răspuțeri cerând ajutor. Niste oameni care treceau pe drum se opriră și cu chiu, cu vai, îl scoaseră din puț.

Ei întrebă pe bețiv cum a ajuns acolo? Dar omul nostru foarte umilit, ud learcă și tremurând vargă, se feri să le spună pățania. Din ziua aceea, își jură însă că nu va mai pune

gura pe băutura, Doamne ferește! Se ține țăranul de făgăduiala, și decând cu botezul fără voce, cum zicea el, nu mai bău prin cărciumi în viața lui!

Eufrosina Pallă

## Cronica medalistică

de C. A. ORĂȘIANU

### 1859. Medalia lui Vasile Sturza și Anastasie Panu



În Moldova după cămăcănia lui Nicolae Vogoride 1857—1858, care s'a dovedit că a luptat contra unirii principatelor, a urmat cămăcănia de trel, compusă din: Vasile Sturza, Anastasie Panu și Ștefan Catargiu 1858—1859.

Acești cămăcăni, formau guvern de regentă și aveau datoria să lupte pentru unire. Atât Sturza cât și Panu au luptat cu multă energie și sinceritate pentru acest ideal, pe când Ștefan Catargiu se cam opunea.

Ca mulțumire pentru serviciile aduse, Divanul adhoc al Moldovei a bătut numai pentru Vasile Sturza și Anastasie Panu o medalie de 51 mm.

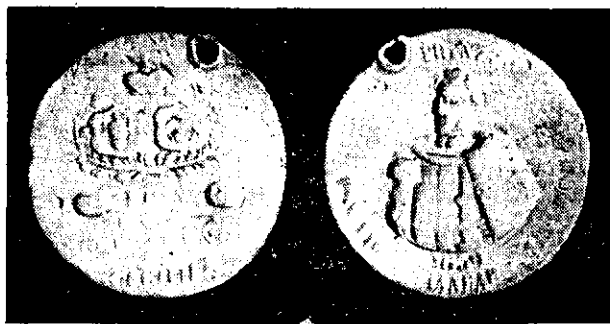
Ea a fost executată de sculptorul R. Farouchon (Paris).

*Avers.* Două femei înveșmântate cu draperie, șezând pe o bancă de piatră mâră în mână. Această alegorie simbolizează cele două țări surori care se unesc.

Pe margine legenda: UNIUNE ROMANA.

*Revers.* Pe nouă rânduri CAMERA ELECTIVA — A MOLDOVEI — D-LOR — B. (Bas'l-Vasile) STURZA și A. PANU — CAIMACAMI DE LA 20 OCT. : — 1858. PINA LA 5. IAN. 1859. — PENTRU APARAREA AUTONOMIEI ȘI DIGNITĂȚEI — NAȚIONALE.

### 1859. Medalia Unirei



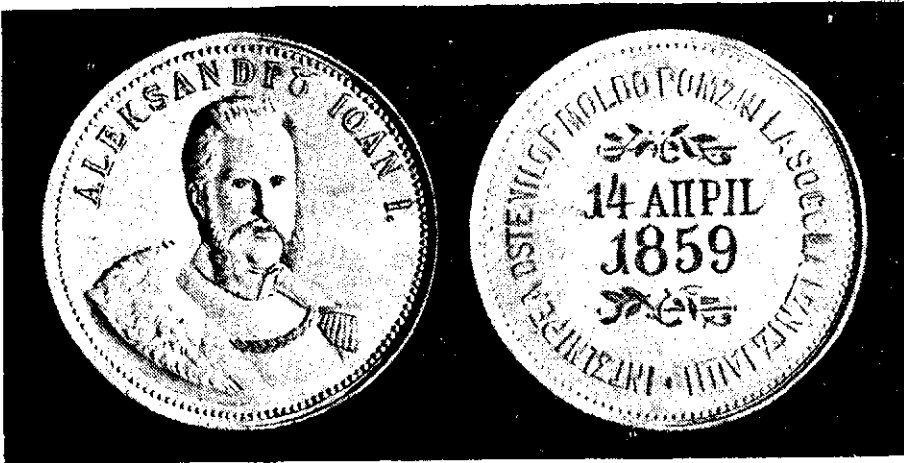
Tot cu ocazia alegerii lui Cuza ca domn al ambelor principate sau bătut în argint și altele de un aliaj cu plumb medalii în mărime de 37 mm.

*Avers.* Bustul lui Cuza, în uniformă; pe umeri cu mantia domnească cu hermină. Capul e neacoperit și poartă cioc și mustăți. Pe margine inscripția: ALEXANDRU IOAN I. PRINZUL MOLDO-ROMANU. Dede-

subtul bustului pe două rânduri: 1859—24 IANUAR.

*Revers.* Mărcile Moldovei și Munteniei având deasupra coroana domnească și dedesubt două ramuri de laur ce aproape le înconjoară. Dede-subtul lor pe cinci rânduri legenda: PRIN-UNIRE-VORU AGIUNGE-LA-FERICIRE.



**1859. Medalia fuziunii armatelor la Socola**

După unirea definitivă a Principatelor, făcută la 24 Ianuarie, a urmat o transfuzie de trupe. Astfel din Muntenia, regimentul 3 de infanterie, care avea reședința în București, a plecat sub comanda colonelului Culogiu la Iași, unde a sosit la Socola, la 14 Aprilie. Aci s'a întâlnit cu regimentul 6 de sașiri, care pleca să-și ia reședința în București.

Deși cu această ocazie, nu s'a bătut nici o medalie, mai târziu—1896—au apărut niște medalii de argint de 55 m.m. care comemorează evenimentul întâlnirii armatelor la Socola din 1859.

Cercelându-se proveniența acestor medalii, s'a dovedit că ele au fost comandate de un „client din România” care a dat și modelul, așa scrie fabricantului lor din Studgard — scrisoarea ce se află în mâinile d-lui St. Capșa cunoscutului colecționar de medalii din Capitală — Colecționarii știu că acest

„client” este un negustor de „anticării” din Iași, care a mai scos curiozități și în filatelie „mărcile Siliștra 1913”.

*Avers.* Bustul Domnitorului Cuza întors puțin spre dreapta, purtând favoriți. Pe margine un cerc perlat și inscripția ALEXANDRU IOAN I.

*Revers.* În mijloc cu litere chirilice pe 2 rânduri 14 APRIL 1859.

Pe margine legenda: INTALNIREA OSTENILOR MOLDO ROMANI LA SOCOLA LANGA IASI.

Că această medalie este apocrifă, e faptul că la 24 Ianuarie Cuza este arătat pe medalia Unirii cu barbison, iar la 14 Aprilie, adică după 2 luni și jumătate este arătat pe altă medalie, cu barbete mari pe care le purta când era numai colonel și prefect la Galați.

Ori, comemorarea unui eveniment important, ca acei al unirii armatelor nu poate să înfățișeze decât realitatea momentului așa spune logica și așa s'a făcut și sub domnia regelui Carol.

**1863. Medalia negustorii din București lui Costake Negri**

După marele act de unire, domnitorul Cuza a pășit repede pe calea reformelor înscrise în programul năzuințelor naționale. Reformele, secularizarea averilor mănăstirești închinat și improprietărea, au fost după unire cele mai importante acte politice din viața noului stat. Ele au transformat starea politică și socială a statului.

În secolul al 17-lea și 18-lea, domnitorii noștri închinau, mai toate mănăstirile ce clădeau altor mănăstiri mai vechi din Orient conform unui

obicei bisericesc. Mănăstirile clădite de domnitorii erau înzestrate de diferite în decursul timpului cu multe moșii. Toată această avere era administrată de călugări greci trimiși de la Sf. Munte, unde trimeteau veniturile. Secularizarea acestei imense averi (suprafața moșilor mănăstirilor închinat atingea cam a cincea parte din teritoriul țării) a fost cerută încă de la prima revoluție a lui Tudor Vladimirescu 1812. Cu toate dificultățile politice externe, Cuza, cu asentimentul lui Napoleon al III-a, spuse adunării

naționale spre votare, la 13 Dec. 1863, legea pentru secularizarea averilor mănăstirești și scoaterea limbii grecești din biserică.

Sustinerea cu succes a acestei reforme în fața Porței, sub suveranitatea căreia țara era pusă prin pacea de la Paris 1856, a revenit lui Costake Negri, care era atunci agentul diplomatic al nostru la Constantinopol. Pentru aceasta, negustorimea bucureșteană, care pe atunci avea multă inițiativă, a bătut acestui mare bărbat de stat medații de argint și aramă în mărime de 37 mm.

*Avers:* Capul lui C. Negri cu profilul spre stânga. Dedesubt e scris cu literă mică numele gravorului STERN A PARIS.

*Revers:* Pe opt rânduri legenda: COMERTUL — CAPITALI ROMANIEI — RECUNOSCATOR — DOMNULUI C. NEGRI — PENTRU — RECUPERAREA BUNURILOR — DISE INCHINATE — 1863.

**1863. Medalia Orașul R-Sărat lui Costake Negri**

Ca omagiu pentru aceleași motive, orașul R-Sărat a bătut la același gravor (Stern) medații de argint și aramă de 37 mm.

*Avers:* Același cap al lui C. Negri ca la medalia precedentă, cu deosebirea că-l lipsește mustața dreaptă, cum e și logic, capul fiind perfect cu profilul spre stânga, mustața dreaptă trebuia să lipsească și la cealaltă medalie.

*Revers:* Pe opt rânduri legenda: URBA — RIMNICUL SARAT — RECUNOSCATOR — DOMNULUI C. NEGRI — PENTRU — RECUPERAREA BUNURILOR — DISE INCHINATE — 1863.

Numărul de medații bătute a fost restrâns. Din această cauză mai târziu, pentru amatori, sau rebătut în țară la monetărie, unde se depusese ștantele. Deosebirea e că cele rebătute în țară, nu poartă imprimat pe muche cuvântul de „argint” sau „cuvre”, cu care gravorii au grije să însemneze medaliile ce ies din atelierul lor. Aceasta pentru a nu rămâne îndoielă asupra metalului în care sunt bătute medaliile. Acest obicei îl au și gravorii germani.

*D-lui Ferry.* Loco. Mulțumesc p. felicitări. La întrebări vă răspund. 1) Bine ar fi fost să le sect în volum, dar e mai bine din multe puncte de vedere e să le public întâi în ziar. Un prim interes e că putem face prozelii pentru medalist-că.

2) *Medaliile.* Mihai Viteazu și Brâncoveanu sunt trecute printre monete (talerii Transilvaniei) și le vor veni rândul.

3) *Școlile grecești.* Kisilef, Podul de peste olt, Fântânele și Grânele Bucureștiului, Monastirea Cozia etc. nu le am și aș mulțumi dacă mi le-ar procura cineva.

4) *Hangertii.* Sunt obligat față de știință să nu schimb o iotă din ortografia melaiilor.

5) La medalia medicilor e greșeală de cules. Am observat-o când nu se mai putea corecta. De asemenea la Listz și schimbarea med. Mitropolia și Sf. Splidon.

6) Diferențele de diametru sunt controlate minuțios de mine cu „suplerul“.

Cor.



## PRASADA

(Poema poemelor)

Din răscolită în limba franceză de Louis Jacoliot, în românește de Mircea Bonifaciu P. T. S.)

### Minunile lui Christna

Ca toți predicatorii lumii, Christna a căutat să dovedească, el însuși, originea lui cercească; și-ar umple volume întregi cu simpla nomenclatură a marilor fapte pe cari tradiția și poemele indiene i le atribuie și sânt atât de extraordinare încât înțelegem că apostolii cari în acel timp au urmărit pas cu pas întreaga viață a lui Christna nu au îndrăznit să le atribuie lui Crist.

Astfel, regele Angașuna adept al lui Christna, declarând război tiranului Kansa — herodul indian, care măcelărise pe toți copiii născuți în acea noapte cu Christna pentru a lopi pe acesta din urmă — omorându-l, cu propria sa mână, în campul armatelor sale, într-o mare bătălie pe care jodădu... Christna încă de copil, reînviă cu un gest numai, pe toți soldații în număr de 3000 cari muriseră în luptă. — Numai corpul lui Kansa rămase acolo pradă vulturilor și fiarelor spurcate.

Neuitata împărțire a pâinilor cu ajutorul cărora Nazarinianul hrăni 5000 de persoane, nu înseamnă nimic pe lângă înmulțirea celor trei mănunchiuri de orez cu care Christna a hrănit întreaga Indie în timpul unei foamete și Lazăr esit din mormânt a fost mult mai puțin însemnată minune decât cei 4000 păstori omorâți dintr-o

singură lovitură de trăsnet în câmpia dela Somapor — pe cari Christna îi aduse la viață numai printr'un semn.

Apostolii fură obligați să supună legenda necesităților timpului și dela măcelul copiilor — de necrut în epoca în care îl așeză și care prin el însuși ar ajunge să dovedească copia legendelor orientale — nu luază în de-sebi decât părțile cele mai puțin minunate.

Întâi după Prasada minunea înverii Kalavatty-ei, fiica regelui Angașuna minune pe care evangheliștii au întinerit-o în povestirea înverii fetei lui Zaîr, șeful s'nașogii. S'a făcut mențiune și lui Hari-Purama: bucată e în proză și versuri:

„Tocmai se celebra cu mare pompă la curtea regelui Angașuna căsătoria fiicei acestuia cu tânărul Govinda fu al puternicului rege din Antardevi numit Vamașeva.

„În timp ce Kalavatty se desfăta prin boschetele din grădină cu prietenele ei, fu mușcată de un șarpe și muri. Invitații înmărmuriră: Angașuna își rupea hainele, se tăvăli pe jos și blestemă ziua în care s'a născut.

„Deodată un șcormot mare se produse în palat și tot mai clar s'auzi repetându-se cuvintele: „Pacia pitaram! Pacia guru!“ „Întâi pe tatăl! Întâi stăpânul!“ Și fiecare căută să i facă loc să treacă. Era Christna.

„Acesta se apropie surâzând, sprijinit de brațul lui Ardiuna: — „Am aflat — zise el — că petreceți aci și am venit fiindcă bucuria sufletelor poate face fericirea cerurilor.“

— „Dar, din ce cauză strigăte de durere au urmat cântecelor voastre de veselie?“

— „Stăpâne!“ — zise Angașuna aruncându-se la picioarele lui izbucnind în hohot de plâns — „întâi fiica mea!“ și îi arătă trupul neînsuflețit al Kalavatty-ei, întins pe rogojină, îmbrăcat încă în haina de sărbătoare.

— „Dece plângi?“ — răspunse Christna — „Nu vezi că ea doarme? Ascultă-i respirația, care e asemenea unui vânt ușor de noapte ce agită ramurile de măslin.“

„Priviște; obrăjii, cum se colorează; ochii ale căror gene tremură, cum au să se deschidă; buzele sânt gata să vorbească; ea doarme, vă spun, priviți-o cum se mișcă. Kalavatty! Scoală-te și umblă.“

Pe măsură ce Christna vorbea, suflarea, căldura, mișcarea, viața, reveniră încetul cu încetul în trupul neînsuflețit și tânăra fată supunându-se poruncii omului Dumnezeu se sculă și merse în mijlocul prietenelor.

Și mulțimea mirată exclamă: „Cu adevărat acesta e un Dumnezeu fiindcă moartea pentru el nu-i de cât un somn.“

Trad. de Mircea Bonifaciu-Pittis.

## Lumea mea

*Lumea mea e n'atruchipată,  
Orice-ai spune, știu eu, lasă,  
Orice-ai spune, zău nu mi pasă.  
Lumea mea e într'o fată.*

*Pentru o singură privire,  
Care-mi potolește dorul,  
Eu ași da întreg decorul...  
Infinit, nemărginit.*

*Soare, cerul plin de stele,  
Universul cu pământul,  
Le dau toate pe cuvântul  
Fermecat al mândrei mele.*

*Lumea mea, întreaga-mi lume  
Și idealurile-mi toate.  
Mi le las cu drag să 'noate  
În ecoul unui nume.*

D. Spina

## Expoziția filatelică internațională dela Paris

După cum am mai anunțat la 2 Mai se va deschide a Paris, expoziția internațională de filatelie cu următorul program:

*In prima zi de dimineață va fi recepția presei.*

După amiază va fi deschisă publicului și se va face și recepția congresiștilor.

*La 3 Mai se va aduce omagiu la mormântul soldatului necunoscut.*

*La 4 Mai concursul societăților filatelice franceze.*

*La 5 Mai. Congresul filatelic internațional.*

*La 7 Mai. Sboruri cu avioanele la aerodromul dela Bourget.*

*La 8 Mai. Vizitarea Versailului.*

*La 9 Mai. Împărțirea premiilor și banchet.*

*La 10 Mai. Excursii în împrejurimile Parisului.*

*La 11 Mai. Vizitarea tipografiei de timbre.*

*La 12 Mai. Închiderea expoziției.*

Universul Literar  
de Paști

Cuponul Nr. 1.

Strângeți complet aceste  
cupoane și veți lua parte  
la premiile „Universului“  
printre cari 2 CASE și  
2 VILE.

— Tragerea în toamnă  
Citii în „Universul“ lista pre-  
miilor.



Honoré de Balzac

## GOBSECK

Traducere de Const. A. I. Ghica

— Urmare —

— Ei mă întâmpină el cu glasul lui ascuțit patronul d-tale cedează bioul—De unde știi asta? Numai mie mi-a spus. Buzele bătrânului se neregiră la colțurile gurei, și surisul lui mut fu însoțit de o privire rece.

— Trebuia să se întâmple una ca asta, ca să vii la mine, adăugă el după o pauză, în timpul căreia rămăsese perplex. — Ascultă-mă, domnule Gobsek, reluai eu cu tot calmul pe care mi-l putui lua în fata bătrânului ăsta care-și țintea spre mine ochii lui strălucitori, impasibili și turburători. Făcu un gest că și cum ar fi vrut să-mi spună: — Vorbește. — Știu că e foarte greu să te mișc. Deaceia, n'am să-mi cheltuesc eloquența încercând să-ți zăgăvesc situația unui notar fără cinci franci în pungă care-și pune toată rădeidea în d-ta, și care n'are în afară de d-ta o altă inimă în care să poată găsi pricenera viitorului său. Dar să lăsăm inima, afacerile s'nt afaceri, nu romane sentimentale. Iată ce este. Biurul patronului meu aduce anual sub conducerea lui vre-o 20.000 de franci; dar cred că sub conducerea mea ar aduce 40.000.

El vrea să-l cedeze eu, 150.000 de franci. Simt aici, zisei eu bălându-mă pe frunte, că dacă d-ta ai vrea să-mi împrumuți suma asta, în 10 ani aș fi achitat. — Așa te vreau! răspunse tata Gobsek, întinzându-mi mâna și strângându-mi-o bine! Niciodată, de când mă ocup cu afacerile, nu mi-a spus cineva mai limpede motivul vizitei lui. Garanții? urmă el măsurându-mă din cap până în picioare. Iee, adăugă el după o pauză. Câți ani ai? — De 25 de ani peste 10 zile, răspunsei eu: altfel, n'aș putea trata. E drept. — Ei, ce zici? Se poate. — Trebuie însă să grăbim lucrurile, altfel se ivesc concurenți. — Adu-mi mâne de dimineață extractul d-tale de nastere, și o să vorbim de afacerea asta. Fii fără grijă, mă gândesc eu. A doua zi la ora opt eram la bătrân. El luă actul oficial își puise ochelarii, tuși, scimpă, se înfășură în mantaua lui neagră, și citi extractul în întregime. Apoi îl suci, îl învârti, se uită la mine, tuși iar, se suci pe scaun, și mi zise: — E o afacere care se poate face. Să vedem cum o aranjăm mai bine.

Tresării. — Eu iau cinci-zece la sută reluă el, uneori o sută, două sute și chiar cinci sute la sută. Inel-ibeni! — Dar fiindcă ne cunoaștem de mult o să mă mulțumesc cu 12 și

1/3 la sută dobândă pe... Stătu la în-  
doială.

— Ei bine! da, mă mulțumesc cu 13% pe an. Iti convine? — Da, răspunsei eu. — Dar dacă e prea mult, nu primi. Grotius! (Imi zicea în glumă Grotius). Cerându-ți 13% eu imi văd de interesele mele, dar d-ta vezi dacă poți plăți. Nu-mi place omul care primește orice. E prea mult? — Nu, zisei eu, aș lua în condiții mai grele.

— Zău! zise el privind-mă răutăcios cu coada ochiului, vor plăți clienții d-tale.

— Nu, asta nu, strigai eu, eu voi plăti.



Balzac în caricatură

— La alții, mărâi tata Gobsek. — Dar onorariile sunt tarificate reluai eu. — Pentru transacții, pentru amănări, pentru împăcări, nu sunt tarificate. In cazuri de astea poți să ceri mii de franci, șase mii de franci chiar, după importanța intereselor, pentru sfaturile d-tale, cursele d-tale, proiectele de acte, memoriile și pledoariile d-tale. Trebuie să știi să cauți sojul ăsta de afaceri. O să te recomand ca pe cel mai învățat și mai iscusit avocat. O să-ți trimit atâtea procese de felul ăsta, încât o să faci pe toți confrății d-tale să crape de neaz. Werbrust, Palma, Gigonnet, toți confrății mei o să-ți dea exproprierea lor, și numai Dumnezeu știe câte au. Vei avea astfel două clientele, cea pe care o s'ocumperei și cea pe care o să-ți-o dău eu. Aproape ar trebui să-mi dai 15 la sută la cele 150.000 franci.

— Fie, dar mai mult nu, zisei eu cu hotărârea celui care nu vrea să mai

dea nimic în plus. Tata Gobsek se îmblânzi iar, și păru mulțumit de mine. Voi plăti chiar eu, reluă el, patronului d-tale, așa în cât să am un privilegiu serios asupra prețului și cauziunei. — Oh! tot ce vrei din spre partea garanțiilor. — Apoi, o să-mi garantezi valbarea împrumutului în cincisprezece polite lăsate în alb, fiecare pentru suma de zece mii de franci.

— Numai să-mi dai un înscris că n'o să mă apuci de două ori pentru plată. — Nu! strigă Gobsek, întreprându-mă. De ce vrei ca eu să am mai multă încredere în d-ta decât ai d-ta în mine? Tăcui. — Apoi imi vei face afacerile, continuă el pe același ton glumeț, fără să-mi ceri onorariu, cât timp voi trăi, nu e așa? — Fie, numai avansuri de fonduri nu.

— Foarte drept! zise el. Ah! uita sem reluă bătrânul a cărui figură cu greu putea lua un aer de bunătațe, o să-mi dai vce să vin să te văd?

— O să-mi faci totdeauna plăcere. — Da, dar dimineața va fi foarte greu. Vei avea afacerile d-tale și eu pe ale mele. — Vino seara.

— Oh! nu, răspunse el iute, trebuie să iesi, să-ți vezi clienții. Eu deasemenea trebuie să-mi văd prietenii la cafenea! Prietenii lui! — Ei bine! zisei eu, de ce nu la ora mesei? —  
(Va urma)

O carte interesantă pentru tineret, corpul didactic, ofițeri, etc. e descrierea celebrei expediții a lui Fr. Nansen intitulată: **SPRE POL**, în întuneric și ghiată veșnică.

Cartea, tradusă de cunoscutul publicist, d-l B. Marian, are numeroase ilustrații, cuprinde 320 pagini format mare și se vinde la toate librăriile cu 40 lei.

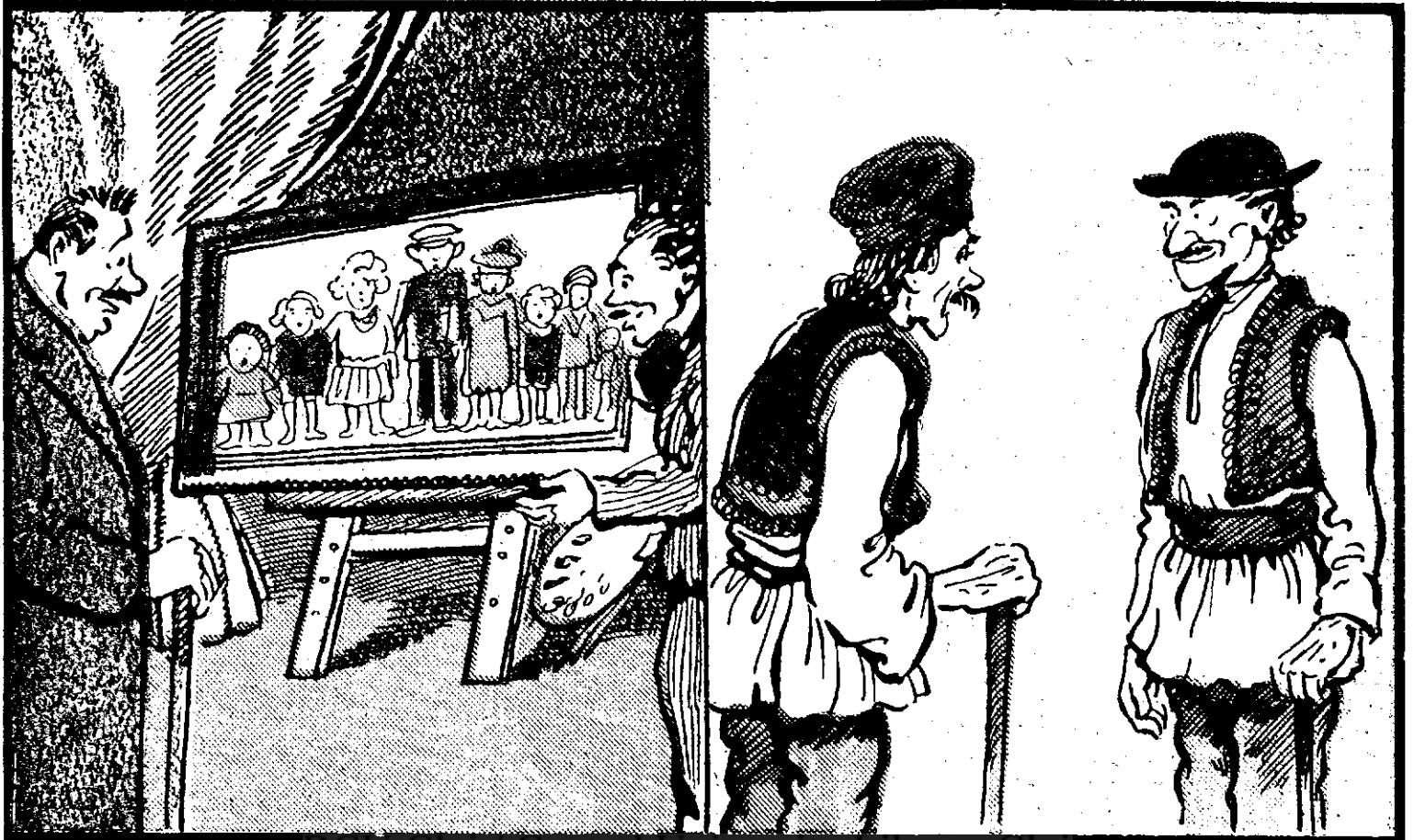
# Crema Simon



„UNIVERSUL LITERAR“

**PREMIILE FILATELICE**  
Pe luna Maiu 1925  
**EUDON No. 1**

# Pagina veselă



**Pictorul.** — Vă place cum v'am aranjat copiii?...  
**Tatăl.** — Da, da... dar ar fi trebuit să mai lași loc că de l...

cine știe...

— Ți-a fugit fata cu băiatul proprietarului?  
 — Da, după cât știu, fuge mâine seară....



— Parcă aveai un câine. Ți-a murit?

— Nu, l'am închiriat unul coleg pentru azi și el mi-a împrumutat copilul..

— Coniță, coniță, Pufu a înghițit un leu.

— Liniștește-te Marișo... nu m'a făcut pe mine un leu de parale.